

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZÍNHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/c földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezéhez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

TELEFON 644.

PIAC-U. 58. sz. alá helyeztetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászon s gummiárú gyári raktára.

Orvosságot és vegyvizsgálatot
PONTOSAN KÉSZIT vvvvvv

Dr. SZELENYI, Piac-utca 30.
KOSSUTH-PATIKA. vvvvvv

Végh Gyula, szücsmester

Elsőrangú modern szücsárú vállalata oooooooooooooooooooooo
Kész árúban a legnagyobb választék. — Boák és karmantyuk dusan felszerelt raktára ooooo

Debreczenben, Szent Anna-utca 3. szám alatt

CSILLAG ARTHUR

könyv-, mű-, zenemű- és papirkereskedés
DEBRECZEN, VÁROSHÁZA-ÉPÜLET.

Irodalmi és zenemű ujdonságok, tankönyvek. ooooo
Különlegességek levélpapírokban és borítékokban.
Ügyvédi nyomtatványok, üzleti könyvek és irószerrek nagy raktára. oooooooooooooooooooooooooooooo
Telefonszám 317. Telefonszám 317.

A Goldmark kalapgyár

értesíti a m. t. hölgyközönséget, hogy fehér-filz kalap-ujdonságai megérkeztek. Beszerezhetők: **MAROSSY GIZELLA** vezetése alatt álló kalap-szalomban oo
Szent-Anna-utca 3-ik szám alatt.

MEZEY BÉLA,
a debreczeni színház igazgatója.

Mandel Lipótnál

Egységárak

12-16-20-24 korona.

Elegáns női felöltők
Sikkes színházi blouzok
Kosztümök és Pongyolák

KOMLÓS GÉZA

áruházában (az új megyeháza mellett)

Debreczen, Piac-u. 52.

BLATTNER JÓZSEF
üveg-, tükör- és porcellán-kereskedése
DEBRECZENBEN, CSAPÓ-UTCA 1.
E szakban legolcsóbb árak! VVVVVVVVV

MOSKOVITS JÓZSEF
uri szabó divatterme VÁROSI ÚJ BÉRHÁZ.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az építkezés miatt a Piac-utcai barakban volt üzlethelyiséget a Piac-utcai VÁROSI ÚJ BÉRHÁZBA (baloldai 3-ik bolt) helyeztem át. Kérem továbbra a nagybecsű pártfogásukat. Kiváló tisztelettel **MOSKOVITS JÓZSEF** uri szabó.

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piac-utoza 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utoza sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben.: ++++

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

Gyógyárúk, vegyszer-
rek, gummiárúk, köt-
szerek, gazdasági és
állatgyógyászati cik-
kek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszert
különlegességek.

MIHALOVITS JENŐ

GYÓGYSZERTÁRA ÉS GYÓGYSZERÉSZETI MŰ-
LABORATORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

A bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegességek,
— hasonszervi
gyógyszerek, köt-
szerek, szepítő-
szerek — legna-
gyobb raktár a
Debreczen és vi-
::: dékére. :::

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

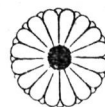
Üzletági: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámitolás, törlesztés és
jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árúkra. Saját áruraktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunásási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehér-
nemű. Női divat és szőnyeg áruház.

Szabott árak. — Előzékeny kiszolgálás.

Ujruhaüzlet! Szolid, szabott árak

NYÁRI DÉNYRE

legelegánsabb, divatos

férfi-, fiu- és gyermeköltönyök,
átmeneti kabátok, mosó és
lűszter áru-különlegességek
legolcsóbban

Balázs Jenő

férfi-, fiu és gyermekruha
áruházában szereshető be

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 61-İK SZÁM,

Közgazdasági Bank mellett. Megyei telefon 6—28. sz.

Mérték után megrendelt ruhák kiváló gonddal rö-
vid idő alatt elkészítetnek. — Vidéki megrende-
lések gyorsan és pontosan elintéztetnek. ooooooo

Színházi kapunyitás.

Rövid szünetelés után ma újból megnyílnak a debreczeni színház kapui. Egy hónappal előbb, mint évtizedek óta szoktak, miután a debreczeni színészetnek a változott viszonyok miatt meg kell tanulnia teljesen a maga lábán járni. Az év minden szakában, tekintettel a régi nyári állomásoknak: M.-Szigetnek és Nyiregyházának a debreczeni színi kerületből való elszakadására.

Nem magunk provokáltuk a szakítást, bár tagadhatlan, hogy a hosszú időig tartó színházi válság, nem sok biztatással kecsegtette az érdekelt városok közönségét, amely közönség ki volt téve annak is, hogy egyszer csak *szintársulat nélkül* marad a Zilahy sajnálatos bukása miatt.

Ilyen bizonytalan körülmények közt pártolt el M.-Sziget tőlünk s társult Nagyváradal, míg Nyiregyháza régi tervét, az önálló színészet megteremtését valósította meg, nyiregyházai központtal és téli színészettel.

Változott viszonyok kényszerítő hatása alatt, most már két dolog közt választhat Mezey Béla szinigazgató. Vagy új nyári állomások után néz, vagy állandósítja a debreczeni színészetet. Mi nem akarunk jóslgatni, hogy melyik megoldás lenne célravezetőbb, bár e tekintetben meg van a saját, önálló véleményünk...

*

Mindenesetre ajánlatos, hogy végre egyszer kísérletet tegyünk olyan irányban, hogy vajjon képes-e a debreczeni színészet, — teljesen önmagára utalva, — megállani a saját lábán. Egyszer mégis meg kell kísérlni, vajjon lehet-e Debreczenben állandósítani a színészetet, nyári szinkör létesítésével.

E tekintetben nagyon szerencsésnek tartjuk a Mezey Béla személyét, vállalkozó kedvét és anyagi készségeit. És örömmel látjuk, hogy nem halogatva a dolgokat, erős szándékkal, bátorsággal teszi meg az állandósítás felé az első lépést a debreczeni színház téli szezonjának meghosszabbításával. A szeptemberi próba-szezon mérlegéből majd következtetni lehet sok mindenkire s első sorban arra, hogy vajjon megbír-e a debreczeni közönség áldozatkészsége egy — mondjuk, — 10 hónapos szezont. Hogy vajjon a bérlő közönségen kívül van-e olyan műpártoló közönsége Debreczennek, mint amilyenre olyan sokat hivatkoznak a debreczeni nyári szinkör létesítésének barátai, hivei...

*

Az ideai színházi szezon elé már csak azért is nagy érdeklődéssel tekintünk. De a különös érdeklődést fokozza a társulat teljesen újjászervezettsége is.

Néhány Debreczenben ismert és kedvelt társulati tagon kívül, ugy az énekes, mint a drámai személyzet legtöbb tagja ismeretlen előttünk.

Az újszerűség ingerével lépjük át tehát ma szombaton este a nagy multtal bíró debreczeni színház kapuit. A színház-vezetés is teljesen új kezekre van bízva s nagyon helyesen érvényesítve lesz az új rezsím alatt az az *elv*, hogy aki rendez, az nem játszik s aki játszik, az nem juthat rendezéshez. Akik jártasok a magyar szinigazgatás utvesztőjében, azok nagyon jól tudják, hogy ez az *elv* maga félig már sikert jelent. A rendező figyelme koncentráva van, a társulati szellem békességét kevésbé bonthatják meg az u. n. szerepfalások s az ensemblé irányítóját nem vádolhatják meg elfogultsággal. A rendező az marad, aminek lennie kell. Egész

embernek, aki egész erejét az egyes darabok előkészítésének szentelheti.

Az új főrendező *Czakó Gyula*, akit tudomásunk szerint *Beőthy* szemelt ki a debreczeni színház élére. Nagyon jó hírek előzték meg az aránylag fiatal embert, aki a komoly, nemes művészet legigazabb céljaitól áthatottan lép a közönség elé.

*

A szinigazgató programját még e sorok irásakor nem ismerjük, de teljes tudatában vagyunk vállalkozása sok nehézségeinek.

Aggasztó pénzviszonyok, a debreczeni időleges, de nyomok nélkül nem maradhatott válsága után, aránylag majdnem elképzelhetlenül rövid idő alatt vette át a debreczeni színészet vezetését.

Az első igaz nagy sikere a *katonai zenekar szerződötése* volt. És ezt a fényes debüttirozást nem lehet elsikkasztani a debreczeni színészet újabb korszakának krónikáiból. Igenis, régi mulasztásokat pótolta a katonai zenekar szerződötésével, amint ezt a legutóbbi hangversenyekkel a zenekar beigazolta, a közönség pedig, — felszabadítva magát az előítéletek alól, — a *nagy általánosságban* el is ismerte.

Az idő rövidsége miatt kész programot, játékrendet nem adott Mezey Béla. De mi az előzmények után bizalommal tekintünk e tekintetben is működése elé...

*

Egy bizonyos! Az ugyanis, hogy Debreczenben az új igazgatónak nagyon tapintatosan, sok körültekintéssel kell összeegyeztetnie a színház üzleti vezetését, a művészi irányítással.

A debreczeni közönség igénye nagy. Sem a drámai, sem az énekes játékrend nem nélkülözheti azt a művészi színvonalat, amelyről évtizedeken keresztül volt híres a debreczeni színház s amely színvonal, ha alá is szállott a magyar színészet általános dekadenciájával, de soha sem süllyedt le holmi tingli-tangli, üres kaspedlizés nivójáig és soha sem rendeltetett az *üzleti élelmesség* tekintetei alá.

Mezey Bélának csak egyetlen jó tanácsot adhatunk. Azt, hogy mindenkor igyekezék ezt a művészi színvonalat nemcsak megtartani, de emelni is.

Adjon irodalmat az egyes darabok megválasztásával, komoly művészetet a zenében, biztosítson artistikus készségeket a színpadon s egyiket se áldozza fel kérész életü pénztári sikereknek. Az a közönség, mely nem irodalmat, művészetet keres a színházban a debreczeni színházat *soha fentartani nem tudja*, a debreczeni színészet existenciáját csupán városunk tisztultabb izlésű publikuma képes biztosítani.

*

Ugyanezen elvek, irányzatok mellett fog boldogulni a debreczeni színház előadó személyzete is. Rikító színeket, erőszakos hatáshajhászást, versengést a karzati publikum kegyéért kerülniök kell. A debreczeni színház törzsközönségét megeléveszteni ilyen felszínes mesterkedésekkel nem lehet.

Az *igaz, komoly művészi törekvések* jegyében üdvözljük a debreczeni színészet új korszakának kezdetén úgy a színházigazgatás, mint működő személyzetét s azt kívánjuk, bár csak a fentebbi irányelvek betartásával az ő, most még ismeretlen nevükhöz fűződne a debreczeni színészet — annak régi hatalmas művészi multjához méltó, — renezansza, újjászületése.

Spectator.

ELVESZETT NAPOK.

A Debreczeni Szemle számára írta: Kún József.

*Az est homálya hull rám szeliden,
Mind mélyebb-mélyebb a csend és az árnyék
Csak a szívem zajong, csak a szívem.*

*Vágy, álm, emlék, mit a nyugós nappal
Örvényes mélyibe zavart,
Felszínre tör panaszos dallal.*

*És sir a lelkem, sir utánatok
Ti szintelenül, daltalanul elszállt,
Igába hajtott, eladott napok.*

*Ó, elveszett napoknak sokasága —
Hány édes hajnal hasadt rám hiába,
Hány percnak maradt tépetlen virága!...*

*Mind mélyebb-mélyebb a csend körültem,
Csak a szívem szól egyre hangosabban,
Csak a szívem, csak vádoló szívem...*

SAISON.

Iskolák hetében.

A Debreczeni Szemle számára írta: TÁRNAI IVÁN.

Vajjon miről is lehetne írni másról az iskolák nagyhetében, mint a pályaválasztásról. Az igaz, hogy ezeket a cikkeket alig olvassa valaki, de még igazabb, hogy senki se fogadja meg. De azért nem feleslegesek. Sőt, nemcsak ilyenkor kellene obligát vezércikként megjelenniök, de mindannyiszor, vastag betűkkel szedve, ha egy-egy lateiner megunva a pályáján termő töviseket, félre áll az útból, ha ugyan még nem késő akkor, midőn erre elhatározza magát.

Az öngyilkosságoknak 50%-ban anyagi zavar és idegbaj az oka.

Az idegbajok 30 százaléka pedig a gondoktól s a tulhajtott munkától származik. A legnagyobb része az öngyilkosoknak a lateiner osztályból kerül ki. Abból az osztályból, mely annyira tul van tömve, hogy a már meglevő anyagnak sem képes megélhetést nyújtani s így természetesen önmagát rostálja meg a lateiner had. És mégis ilyenkor kapunyitás előtt majd minden gyermeket azzal a szándékkal iratnak szülei az iskolába, hogy nagyságos ur legyen, belőle. És nemcsak a lateiner szülok tesznek így, kik nem okulnak a gondterhes életben, miben nekik maguknak is részük van, hanem ugyanilyen sorsot óhajtanak „biztosítani“ a gyermeküknek is, óh, nemcsak ezek, hanem azok is, kik más pályán keresik biztonnal gazdagabb kenyerüket, mint akármelyik „diplomás“ ember. Ha ez aztán nem sikerül, akkor beüt a krach.

A szülő csak az ábrándjait veszi el, de a gyermek áldozata lesz a szülok nagyravágyásának. Sajnos, legtöbbjében nincs meg a lelki erő, hogy ott hagyja a cifranyomoruságot és más, kevésbbé csillogó pályán keressen boldogulást és tönkre megy a győzelemmel nem kecsegtető harcban. De ha az élet derekán más pályát is választ, már akkor is megvan mételyezve az élete.

Tessék elhinni, hogy egy tanult és így természetesen önérzetes iparosnak is megvan a társadalmi pozíciója, anyagi helyzete pedig feltétlenül jobb,

mint a fixből élő lateineré, még ha tekintetbe nem is vesszük az üres reprezentálás haszontalanul kidobott költségeit. Hiszen naggyá és gazdaggá különösen az az ipar és kereskedelem tesznek egy nemzetet, mely éppen, mert anyagi ereje meg van hozzá, ki is veheti és ki is veszi részét a lateiner kultúra terjesztéséből is. És a lateinerség egyik impozáns és csábító oldala éppen ez.

Igaz, hogy vannak az ipari és kereskedelmi pályának is nehézségei, sőt vannak krízisei is, mint a mostani pangás is, de egy iparos és kereskedőnek mégis több eszköze áll rendelkezésére az új fölvirágozáshoz, mint egy letört diplomásnak.

Igy áll a bál, kedves olvasó! S ezt hangsúlyozni nem felesleges éppen azért, mert sajna, kevés fogantja van. Ti hónapvégén krumplit kosztoló nagyságos urak, ti nyugdíjból tengődő özvegyasszonyok, ti földből élő szegény emberek, hallgassátok meg az intő szót és gondolkozzatok okosan gyermekeitek jövőjéről, most kapunyitás előtt.

SZEZON-NYITÁS.

Augusztus vége!

Végre

Ujra pezsdül,

Ujra föléled a város,

Aki távol volt Debrőtől,

Most záros!

Határidőn belül hazasiet

S ijecdt.

Arccal konstatálja,

Hogy nem a nyaralás a legszebb pálya.

*

A kávéház előtt

Ma délelőtt

A szegény

Tűzilegény

(Akinnek csak nevében van a tűz,

Különben méla, mint a fűz)

Az asztal felett

Néhány elsárgult levelet

Már összesepert,

Hervad a kert,

A rácsos,

Amelyet két hordár szegélyez

S melyet tavasszal engedélyez

A városi tanácsos.

*

Küszöbön az őszi láz,

Amelyet úgy hívunk szezon

Megnyílik im a színház

S a kíváncsi lapnak

Programmot adnak

Mióta a föld forog

A műsorok

Még sohse voltak ilyen izgatók

A színészek

Ujak, régiek,

Iffak és vénék

Már szidják az igazgatót,

Szenzációs darabok,

Franciák, finnek, arabok,

Kerülnek színre,

Darabot ír Manó, Imre,

Lóránt, Elemér, Lázár,

Darabot ír a császár

Ófelsége,

De ezzel sincs vége

Mert ő szentsége
A pápa
Szintén belekezdett már egy tragédiába,
Hogy elküldhesse Debreczenbe
De nagyszerű, de szép lesz,
Ha premiere lesz!

*

S a szemfüles hírlap
Már vitézül
Készül
Az első körkérdésre,
Hogy minden más újságot megelőzve
Őszre,
Kirukkoljon véle.
A kérdés régi s mindig új marad:
„Hol tölti a jövő nyarat?”

(!) **Oláh Gábor és Csokonai.** A történelemben, így az irodalomtörténetben is csodálatosképen megismétlődnek az események. Itt van például az *Oláh Gábor* szomorúságos története! Mintha csak a debreczeni kollégiumból kiüldözött Csokonai Vitéz Mihály kurgatásának krónikáját olvasnánk Debreczen legújabb nagy költőjének szomorú esetének a fővárosi lapokban való leírásában. Csokonait is a maradiság, a vaskalaposág üldözte el, mert őszinte egyénisége nem ismerte a képmutatást, hipokrizist s más ehhez hasonló alacsony lelkeket jellemző tulajdonságokat. És felvonulnak lelki szemeink előtt az akkori üldözők. *Szilágyi* professzor és társainak utódai feltalálhatók az *Oláh Gábor* kiüldöztetésének szereplői közt. És a vétkei. A vaskalapos elfogultság előtt vétkek ezek csupán, mint a Csokonai elítélésével, szinte ugyanazon módon. Szinte lemásolhatná a Csokonai bucsu-levelét s elküldhetné Degenfeld gróf egyházkerületi főgondnok urnak a református Róma kenetlen homloku pápájának és Ferenczy professzor urnak, akik megakadályozták könyvtártiszte véglegesítését. És most ez a sokat zaklatott lelkű nagy magyar költő a megélhetés sürű gondjai közt járkál a nagyerdőn, talán ugyanazon az úton, ahol Csokonai bucsuzott az akkori virágos szép természettől... Debreczen pedig közönyösen tér napirendre a dolog felett, mint anno dacumal, anélkül, hogy a Basahalmán belől bárki is *Oláh Gábor* segítségére sietne. Mert az ő ellenei a hatalmasok, akikkel nagyon üdvös dolog egy tálból enni a hatalom cseresznyéit... Ami nem zárja ki, hogy évszázadok múltán szobrot emeljenek neki egykori vesszőfutása helyén s esetleg irodalmi körüket róla nevezzék el a tanár urak késői unokái.

*

— **A pénzviszonyok** csak nem akarnak javulni. Némi enyhülés már ugyan — szakkörök kijelentései szerint — érezhető, de javulásról szó sincsen. Ami jól magyarul azt jelenti, hogy most már több a pénz a bankokban, de még mindig nem lehet hozzájutni, már csak azért sem, mert a bankok igen szépen megélnék a mai jutalékos, 12 százalékos kis üzleteik mellett is.

— **A világ sorsa.** Olvassák ezt a kúrta hirt. Csupa életbölcesség. Athénben egy német aranyműves vízszont kezdett a királyné szobalányával. Aztán kitanitotta a cselédet, hogy a királyasszony összes ékszereiből szedje ki az igaz drágaköveket és gyöngyöket s cserélje ki hamisakkal. A lány megtette. S most jön a rendes befejezés. A leányt elfogták és börtönbe csukták. A legény a drágaságokkal eltűnt. Hát nem ilyen a világ rendje. S mindennek még koronája lesz, ha a szegény cseléd a börtönben gyereket szül. És ebből a gyerekből gazember lesz.

*

(—) **Epilóg.** Gyérült, hajh, erősen meggyérült az idén, mint a lapok írják, jajdeszép Pestünk utcáin az istvánnap paraszt. Holt volt a tükröcsizmák kevély csikordulása, sávolyos cickendők lengetése, viruló rokolyák riszálása, szüzi piros csizmák szemérmes koppajja, kláriszörgés, tallércszörgés és suhogó ingvállaknak és harminchárom szélbül ráncbavarrt gatyáknak hőszin villogása? A telizsebű és áhitatos, délceg és parádés parasztok pirosan mosolygó orcája hol van? Porosan és tétován csoszogtak a rokkant csizmák, elnyűtt, zsinórjafoszlott kék mándlikban roskadt derekak bukdácsolnak. Az asszonyi kendők árnyában aszott, koravén arcok, és a hajdan félre-csapott, de most szemrehuzott kalpagok alatt ősz halántékok, redőkbe hullott, verejtékcserzette bőr és keserű ajkak. Hol van a magyar paraszt, az erős, az elégedett szívű és nótástorku, a cifrázkodó és virtuos paraszt? Óriási gályák jutnak az ember eszébe, melyek sietősen és feketén, miként a végzet, úgy szelik messi tengerek vizét és sötétlő méhükben ezer életet cipelnek, csalóka álmok, aranylidérces világok felé. Eszünkbe jut idegen földek bányamélye, hol fehér ezüstöt és sárga aranyat akart találni a kéz, mely a gögös magyar rónákat hiába imádta egy maréknyi kenyéradó rögért — és ott, ott is csak fekete köszöntőmeggel birkózhatik álmodott kincsek helyett. Eszünkbe jutnak árva, poros, megcsöndesedett falucskák, hol az elroskadó vének hazug remények tarka rongyaival kötik be hasadt szívüknek sebet, mely sajogva és ifju véreik után, kikkel messzefutott a fekete átkot sóhajtozó tüzzsemű vasszekér. És a meggyérült, elfakult istvánnap zarándokok lázas szemmel csodálják meg a ragyogó várost, a ragyogó városnak ékes templomait, melyeknek aranykeresztes a tornya, márvány a küszöbje és pompás oltárain halommal a kincs, és föltárt ajtaján bugva árad az az ének: „hol vagy István király, — téged magyar kíván...”

*

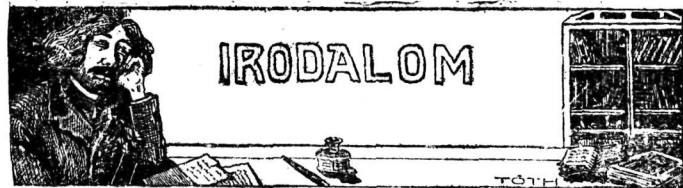
(()) **Förtelmes bünök** kerülnek napvilágra a napilapok leleplezései révén. A régi öregek csodálkozással olvassák, azt bizonyítgatva, hogy az ő idejükben ilyen gyalázatosságok nem fordultak elő. Pedig dehogy is nem történtek. Akkor is voltak ilyen förtelmes esetek, de nem voltak lapok, amelyek bátor szókimondással nyilvánosságra hozták volna, elrettentő példaképpen állítva a közönség elé azokat. A régi szemérmes publikum egyébként meg is botránkozott volna az ilyen történetek leírásán, a törvény az emberi fenevadakat nem is üldözte. A nyilvánosság mai ellenőrzése mellett azonban az ehhez hasonló dolgokat ma már nem lehet eltusolni, mint egy debreczeni fenevad apa esetéből is nyilvánvaló. Persze az öregek, a régiek sopánkodnak, hogy milyen rossz lett a világ. Pedig a világ mindig rossz volt, csak a jóhiszemű emberek nem tudtak róla.

*

(+) **Lovas játékok, Concours Hippique Debreczenben.** Az egész országban híre volt annak a fényes sikerű Concours Hippique-nek, melyet a debreczeni urkocsis- és lovar-egylet kitünőségei rendeztek Debreczenben *Domahidy* Elemér főispán és Kovács József égíse alatt, de a nagy temperamentum és agilis Nedetzky Ferenc huszórőrnagy és a tapintatos körütekintéséről, fáradhatatlan tevékenységéről ismert *Loránt* József tényleges működése mellett. Most az idén, október 14-ikétől kezdve újra ilyen Concours Hippique rendeztetik ugyanazok által, melyre 78 tiszteletdíj van kítűzve (16,000 korona értékben) s melyre a világ minden részéből 300 előkelőség érkezik Debreczenbe. Négy főhercegünk is nagy értékű díjakat küldött a lovasok számára. Az idei Concours Hippique-re a nevezések október hó 1-én záródnak. Az első három napi verseny a lóvásártéren folyik le, ahol a rendezőslg két hatalmas tribünt emeltetett, melyen *nyolcvan páholy* áll a közönség rendelkezésére. Ezekre előjegyzések már most elfogadtatnak *Békés Lajos* üzletében. Minthogy a fentebb ismertetett előjelekből megállapítható, hogy az idegenforgalom a lovasjátékok idejében olyan nagy lesz, hogy az ideérkező előkelőségek befogadására a debreczeni szállodák elégtelennek mutatkoznak, a rendezőség a város közönségéhez fordult kisegítő lakásokért. Reméljük, hogy Debreczen város intelligenciája e részben a legnagyobb előzékenységgel siet a rendezőség segítségére s a vendégek elhelyezését megkönnyíti azzal, hogy üres lakosztályait a lovasjátékok idejére *méltányos feltételek mellett* bocsátja az érkező előkelőségek rendelkezésére. Akik ilyen vendéglakásokkal rendelkeznek és azt átengedni hajlandók, szíveskedjenek azt *Loránt* József versenytitkár címére, Piac-utca 16. szám alá közölni.

*

(=) **Orvosi körökből.** Dr. *Dobó* Dezső katonafőorvos nyári külföldi tanulmányutjáról, mely alatt részt vett a londoni orvostkongresszuson is, hazaérkezett s működését megkezdte.

A magyar drámaírás története.

— Iskolai drámák. —

„Vagynak már alkalmas számmal különb-külömb-féle játékmesék magyar nyelven“ — mondja a „Magyar Hirmondó“ 1781-ben.

De hogy születtek ezek a „külömbféle“ játékmesék?

Mert drámánk még nem volt. Csak fel-felbukkanó alakjai voltak irodalmunknak, akik véletlenül drámát is próbáltak szerkeszteni. De egységes irányról vagy rendszeres fejlődésről még szó sem lehet. Kisfaludy Károlyig hasztalan is keresnők a rendszeres fejlődés nyomát. Időről-időre meg-megújuló kísérleteink vannak csak, melyek elszigetelve bukkannak fel, melyeknek nincsenek sem előzményeik, sem folytatásaik.

A magyar dráma nem tudott megszületni sem a mysteriumokból, sem az iskolai színjátékból.

Más népeknél az egyházi drámát a renaissance

lehelete uj, pazar életre kelti, nálunk azonban az istentiszteleti játék fejletlen volt, a renaissance pirkadó hajnala kopár, miveletlen földet talált.

Azután — mint láttuk — az iskolákban senyvedt évszázadokon keresztül a dráma. Van egy pillanat az iskolai dráma életében — a XVIII. évszázad végén — amikor úgy tűnik fel, mintha egyszerre létrejönne belőle a világi dráma. Azt az időszakot értjük, amikor a XV. század renaissancea elér hozzánk s az iskolai színjáték az ekkor támadt nagy nemzeti mozgalmak sodrába kerül. Mint minden tényező, úgy az iskolai dráma is kilép szűk hajlékából s a nemzeti aspirációk szolgálatába áll.

Nemzeti törekvéseink és irodalmi életünk együttes ébredésének pillanata ez.

Amikor minden zsendül. Amikor mindenki egyetlen lépéssel akarja megtenni százados hátramaradottságunk mértföldes útját. Amikor nagy buzgalmában mindent egyszerre akar megalkotni a magyar: Irodalmat, kulturát, nyelvmívelő és tudós társaságot, meg játékszint. Amikor még a kolostor falai közül is kitor a buzditó szózat egy fordított vagy magyarosított darab előszavában, a világi szinpad megalapítására serkentvén a közönséget s legfelségesebb jutalmuknak nyilvánítván azt, ha művükkel, melyet a „multságokban gyönyörködők kedvéért“ adtak ki a „Magyar Játékoknak és Játéknézó Színeknek“ megkedveltetésére és megkívánására „okok lehetnének“. (Az öreg Fösvény.)

Ez a pillanat az, amikor a világi szinpadra akarják állítani az iskolai drámát. Átmenet, előkészítés és természetes fejlődés nélkül. Naiv hittől mindenki nyujtani akar valamit. Áldozni a nemzet fellángoló oltárán. Azt nyujtja, amit tud. De nem számol az léttel. És tüzes lelkesülésében nem számol a fejlődés természetes törvényeivel. Céltudatos lépések helyett merész ugrásokat látunk.

De ez csak egy muló pillanat csalóka képe.

Irodalmi fejlődésünk olyan úton haladt, mely nem volt alkalmas a dráma létrejöttére. Sem miveltségünkben, sem társadalmi életünkben, sem irodalmi fejlettségünkben nem volt meg az alapja a drámának. A kor, a viszonyok pedig szintén nem kedveztek a lábrakapásának.

Ebben a korban érdem magyarul irni is.

Irodalom iránt érdeklődő közönségünk nincs.

A nemzet elnémetesedve, szokásaiból, erkölcséből kivetkőzve. Nyelvünk fejletlen, teljesen parlagon heverő. Csak a köznép beszél még magyarul. A főúr, a nemes, a polgár hivatalos ügyekben a latin nyelvet, családi tűzhelyénél pedig a német vagy a francia nyelvet használja.

Honnan merítsen erőt és táplálékot az irodalom?

Különösen a dráma, amelynek csak az élet adhat erőt és táplálékot. A közember mindennapi élete, az erős polgárság törekvései, a nemesség ragyogása vagy az udvar jótékony és bőkezű fénye. De nálunk a köznép a jobbágyi elnyomatás nyüge alatt senyvedett szomoruan; a polgárság még anyanyelvéről is lemondva, elnémetesedve vagy ellatinosodva, sivár tétlenségben élte le egyhangú napjait.

Élő halott volt a nemzet.

A félelem gyávaság, a rémület ösztön.

*

A szánalom gyakran helytelenül ítél, de mindig helyesen cselekszik.

*

Az irigység feltétlen elismerés.

Premiére után.

A Debreczeni Szemle számára írta LEHÁR FERENC.

(A kitűnő komponista, akinek legutóbbi sikere igazán páratlan volt, a Vig özvegy, Cigányszerelem és az Éva világhírű szerzője; úgy látszik, alaposan betelt a kritikával amely egy és ugyanarra a darabra mondja ki, hogy jó és rossz, hogy szomorú és vig. Már most, hogy könyvnyitسن a kritika íránt érzett mély utálatán, ime a következő csevegést írta és jelentette meg a sajtóban — a kritikusoknak bizonyára nem nagy öröme.)

A vasfüggöny lent van... s ahogy jó bécsi-sen mondani szokták, dörgedelmes rumli volt! No, hála Istennek, csak hogy már tul vagyunk! Az első és harmadik fölvonást nem féltettem, de hogy a második is ilyen pazarul keresztüljött, ettől igazán el vagyok ragadtatva.

A direktor nekem ront:

— Na, mit mondtam, édesem!? Nem megmondtam?! — Ugy-e, hogy én is értek valamit a színházhoz? — Megmondtam, kicsikém, hogy ebből örült szenzáció lesz?! Nna, ugy-e?

(NB. A direktor a főpróba után mindennek épen az ellenkezőjét mondta.)

De azért szépen megköszönöm neki a jóelőre előlegezett bizalmat és szaladok az öltözőkbe, hogy minden egyes szereplőnek kijelentsem, hogy páratlan, hogy egyetlen, hogy „noch nie dagewesen“ volt.

Mint egy közös nagy szájból, unisonó tör felém a hálás elismerésük:

— Előre láttuk a sikert, hisz megjósoltuk neked a rettenetes, borzasztó, sőt borzasztó sikert!

(NB. Hivatalosan tudomásomra jutott, hogy az összes szereplők egyenkint és testületileg a bukás reményében tanulták szerepeiket és gyászfátyolt kötöttek a kalapjukra a premiere alkalmából.)

Ezután jönnek sorra a barátok és ösmerősök. ...Dacára, hogy egyszerre beszél valamennyi, mégis szép sorjában akarom itt őket felvonultatni:

I. „Mesterkém, drágám, nagyszerű volt, megint bebizonyítottad, hogy az a Lehár egy kiapadhatatlan melódia-forrás, egy melódia-zuhatang, egy Niagara. Látod, a színházi publikum, az édes, az más, mint a főpróba közönsége. A főpróba után ezt hallottam, hogy ez a műved gyengébb, mint az előbbieik. De hogy rövid legyenek, pipikém: Az első és a harmadik fölvonás tulajdonképen nem valami különösen sikerültek, azonban a második fölvonás, az messés. — Gratulálok hozzá. Szervusz!“

II. „Fiam, nyiltan ki kell jelentenem, ezuttal felülmultad önmagadat, — különösen az első és a harmadik felvonás volt briliáns. Örriási volt. A második sem volt rossz, az is fesch volt, de az első és a harmadik — pá, prucukám, pá, orriási volt!“

III. „Szívől gratulálok, mester, — kár azonban, hogy az első és harmadik felvonás valamivel gyöngébbek. A második, az egyszerűen meseszép és pukasztóan mulatságos!“

IV. „Gratulálok, — — tulálok — ster — általános a siker, csak az a Áalcer, amely így kezdődik:

Bi-bi, ti, prümm, prumm, lü, lu — csak ez jönne gyakrabban elő, de ez semmi. Gratulálok.“

V. „Fogadd szívől fakadó gratulációm, — igazán el voltam ragadtatva — csak az kár, hogy sokszor jön elő az a walzer, amely így kezdődik: Bi-bi, ti. Prüm, prum stb. — talán kihuzhatnál belőle valamit...“

Mit lehessen tenni. Hálásan fogadom a gratulációkat, a jó tanácsokat, megigérem, hogy a walcer, amelyet ki fogok hagyni, gyakrabban fog jönni, — mindent megigérek. Elismerem, hogy a második felvonás, jóllehet igen gyenge volt, mégis jobban sikerült, mint az első és a harmadik, amelyek pazarok voltak a második felvonáshoz képest, bár a második fölvonás sokkal orriásibb volt, mint az első és a harmadik. Boldog vagyok, hogy ilyen egyöntetű az elismerés s ebből is látom, hogy nagy volt a siker.

Jön hozzám a függönyhuzogató:

— Lehár ur, hatvan éve huzogatom a függönnyt, de ne éljek még hatvan évig, ha valaha ilyen siker volt én alattam. Az első után százszor, a második után kétszázszor, a harmadik után háromezszázszor huztam föl a függönnyt. Ennyi volt a kihívás, soha ilyen, soha ilyen.

Borraivalót kap, de alig hogy zsebébe csusztatta a garasokat, bömböl az ügyelő:

— Az az állat harmincig sem tud számolni. Nem 100, 200 és 300 volt a kihívás, azt én tudom. Sokkal több, hej, de mennyivel több. Kezdtém számolni, de ezernél kidültem, s nehogy beleörüljek, abba hagytam. Ez volt a siker, soha illen, soha illen.

Amikor megyek kifelé a színházból, hallom, amint a komikus odaşugja a soubrettenek:

— Ha a harmadik fölvonásban nem rögtönzőm azt a briliánst, ugy elbukik az a Lehár, mint a pinty. Bizony, anyám!...

Másnap reggel kapom a friss lapokat, a párolgó kritikákkal. Hát lássuk csak:

No. 1: „Jelentékeny fejlődés régi alkotásaihoz képest... ezuttal végre könnyü operette-zenét hallottunk, koncessziókkal, a közönség kevésbbé kifinomult izlésü részének...“

No. 2: „Sajnos, Lehár ezuttal visszaesést mutat régi műveihez képest... fontoskodó opera-áriákkal tömte tele... nem tett koncessziókat a tömegizlésnek...“

No. 3: „Végre igazán értékes művet alkotott Lehár, aki előbbi műveiben csak tapogatózzott... szerencsés eszközökkel tör a komponista magasabb célok felé, ezuttal jó vigoperát írt...“

No. 4: „A zene elragadóan szép volt, a szöveg ellenben csapnivalóan rossz... A közönség extázisban volt...“

No. 5: „A szöveg elragadó, ötletes, a zene bizony nagyon gyenge, a közönség csalódottan távozott“.

No. 6: „Zene és szöveg mesés“.

No. 7: „Zene és szöveg leütni való, pfuj!“

Leteszem a lapokat és nagyon boldog vagyok, re-boldog, über-boldog, T. i. érzem, hogy haladtam, bár visszafejlődtem, hogy szöveg és zene jók, bár rosszak s hogy a közönség gurult örömeiben és csalódottan távozott.

Mindent tudok mármost, érzem, hogy szomorú vifoperám sikeres bukást ért, s megfogadom, hogy a jövőben a kapott tanácsok és buzdítások szem előtt tartásával egy igazán sikerült művet alkotok. Biztosan alkotok! Hát alkotok?!

*

Színházi hét. Mezey Béla szinigazgató az első heti műsort változatosan és úgy állította össze Czákó Dezső főrendezőjével, hogy az összes énekes és drámai színészek bemutatkozhasanak. Örömmel látjuk a műsoron a nagy olasz drámaíró *Rovetta Becstelenek* c. drámáját, mely legutoljára *Zilahy Gyulával* került színre. Erre a nagy irodalmi értékű drámára, mellyel nagynevű szerzője az állami nagy díjat nyerte el, előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

Kiemelkedik a műsorból a megnyitó előadás darabja, a *Czigánybáró*. Strauss örök szép muzsikája s Jókai Mór klasszikus története, bizonyára zsfolt házat vonz.

A műsor többi része a mult szezonban lejátszott darabok reprizéből és a *Csókszanatórium* premiérelőadásából áll.

*

Jananka Alajos kereskedeimi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-uton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8-44. Telefon-telep 10-46.)

Anyagilag is, de lelkileg is szép életet kell élünk; anyagilag azért, mert dolgozunk magunkért, lelkileg azért, mert a munka eredményét élvezzük és mert megtanulunk örömet találni a koronkint másokért való dolgozásban is.

Sok barátság csak tőzsdespekuláció.

A boldogság halkan és lábujjhegyen közeledik hozzánk és a mesebeli hétmérföldcsizmával a lábán vágat el tőlünk.

Nagy embereknél az emlékek memoárokká lesznek.

Lakájok.

Jeanette — — — — —	Károlyi Ibi
Marinka, komorna — — — — —	Bányay Irén
Pavlicsek János, portás — — — — —	Fehér Gyula
Ifj. Pavlicsek, főkomornyik — — — — —	Lajthay Károly
Kovács, soffőr — — — — —	Nagy Sándor
Pista, lovász — — — — —	Kormos Ferencz
Józsi, komornyik — — — — —	Szalay Gyula
Kovácsics, főszakács — — — — —	Bombay Gusztáv

1. FELVONÁS. Gralkovich Tasziló herceg kastélyában vagyunk. Az öreg herceg évek előtt meghalt, a lakájok csak annyit tudnak, hogy halála előtt erősen összezördült a fiával, aki azóta még az édesapja temetésére sem jött haza. A személyzet várja a herceget, aki végre váratlanul hazajő.

2. FELVONÁS. A hercegenek családik a személyzet. Öt év alatt megváltozott. Dolgos ember, nem konzervatív, sőt meghívja magához — a lakájok nagy összeroffenesére — a szomszédos, újdonsült bárókisasszonyt. A lakájok lenézik a parvenü mágnás-kisasszonyt, akinek a soffőre erősen legyeskedik az egyik komorna, Marinka körül. A herceg mindinkább kegyvesztett lesz a lakájok előtt. Behivatja Marinkát, a komornát, ami végleg féltékennyé teszi a főkomornyikot, Jánost, aki most már gyűlöli a herceget.

3. FELVONÁS. A lakájok gyanuja valóra válik. A bárókisasszony meg akarja venni a kastélyt. A lakájok még biznak abban, hogy a kastély hitbizomány és a herceg nem adhatja el. De a király engedélye megjő, a kastélyt eladják, a herceg eltávozik. A lakájok pedig éppen olyan reverenciával állnak most már a bárókisasszony, mint egy nappal előbb a herceg előtt.

Váljunk el.

Des Prunelles — — — — —	Nagy Sándor
Cyprienne — — — — —	Szentiványi Gitta.
Adhemar — — — — —	Lajthay Károly
Cladignac — — — — —	Fehér Gyula
Bafourdin — — — — —	Madus István
Brionne — — — — —	Károlyi Ibi
Valfoutainné — — — — —	Javor Giza
Lusignan — — — — —	Uti Gizella
Valentin — — — — —	Szalay Gyula
Josefine — — — — —	Payer Margit
József — — — — —	Kormos Ferenc

Cyprienne amolyan ábrándozó asszonyka. Des Prunelles komoly férje mellett beleszeret Adhemárba, egy türes fejű, fiatal ficsurba. A férj, mikor látja a dolgot, cselhez folyamodik s békés elváltat indítványoz, melynek befejezéseig az asszonyka hűséget fogad, de Adhemar zavartalanul udvarolhat neki a tisztesség határai közt. A most már *nem tilos* gyönyörökre rá un Cyprienne, Adhemar nevétségessé válik előtte s ekkor látta csak, hogy milyen derék ember a férje, — akire időközben feltéreny is lesz. Persze, hogy a válásból nem lesz semmi s a házastársak kibékülve, a legteljesebb boldogságban élnek.

Elvált asszony.

Lisseweghe Karel, udvari titkár — — —	Oláh Gyula
Bákkensky Péter vezérigazgató, Janna atyja	Rónai Imre
Wanderló Gonda — — — — —	Borbély Lili
Ley Lukács, ügyvéd — — — — —	Vándori Géza
Scrop Cornélius, hálókocsi kalauz — — —	Kormos Ferenc.

I. FELVONÁS. Az amsterdami dán király törvényszéki tárgyalótermében vagyunk. Összeült a taláros bíróság, hogy ítélezzék Lisseweghe Karel udvari tanácsos felett, akit felesége házasságtöréssel vádol. A vád rendkívül pikáns. Karel egy éjszakát töltött egy csinos hölgynek, Vanderloó Gondának a társaságában. Zsufolásig megtelik a közönség számára fentartott karzat. Belép a vádló, kéri válpörének lefolytatását. Ezután a vádlott férjet hallgatja ki a törvényszék. Karel tagad, de hiába, mert a hódító Gonda, a szabadszerem hiveinek elnökője, ellene vall, azaz hogy vall. Kihallgatják még Scropot is, a kalauzt, ezután ítélethozatalra vonul vissza a bíróság. Az ítélet marasztaló: Carelt elválasztja a törvényszék feleségétől.

II. FELVONÁS. Lysesseweghe Karel, az özvegy, illetve elvált férj estélyt ad a kastélyában. Az estélyen jelen van többek között az amsterdami törvényszék elnöke is, aki az elítelt Gonda körül legyeskedik. De váratlanul megérkezett Janna asszony is, majd Janna atyja, a hálókocsi-társaság igazgatója. Karel és Janna restelik bevallani a történeteket s az apa, illetve após előtt úgy viselkednek, mintha legboldogabban élnének s mi sem történt volna közöttük. Ez a képmutatás azonban nem várt eredménnyel végződött. A látszólagos szerelem igazi szerelemmé válik. Janna viszahódítja férjét.

III. FELVONÁS. A makkauni bucsun nyer befejezést a történet. Itt újra találkozunk a szerelmesek s elhatározzák, hogy ismét egymáséi lesznek. Gonda a törvényszéki elnökben talál vigasztalóra.

Csókszanatórium.

Dr. Kontár — — — — —	Fehér Gyula.
Krisztina kisasszony — — — — —	Halasiné.
Robertin, unokahuga — — — — —	Mucsy Anna.
BrünoLin, földbirtokos — — — — —	Maros István.
BrünoLinné — — — — —	Uti Gizella.
Móritz, a fia — — — — —	Oláh Gyula.
Kalandor — — — — —	Szalay Gyula.
Gróf Záray Nepomuk — — — — —	Lajthai Károly.
Mimi hercegnő — — — — —	Borbély Lili.
Mosusz Barnabás szappangyáros — — — — —	Rónai Imre.
Zenith Beduin költő — — — — —	Kormos Ferencz.

BrünoLin földbirtokos fia szereti Krisztina kisasszony unokahugát, Robertint. Miután szülei, illetve gyámjuk ellenzi házasságukat, a fiatalok összebeszélnek, hogy szanatóriumba csukatják magukat, súlyos idegbetegséget tetteve. A szanatórium, amint a neve is mutatja, direkt e célra van berendezve. Dr. Kontár érti a mesterséget, hogy minél több szerelmes párt hozzon össze a szanatóriumban, hol egy kalandor, gróf Záray Nepomuk és Mimi hercegnő enyelegnek egymással, miközben minden lehető ellopnak a vendégektől. Móric szerelmes lesz Mímibe, de ez a szerelem nagyon rövid lejáratu, Móric alapjában mégis csak Robertinhez huz. Sok bonyodalmas eset történik. Móric a végén Mimit a rendőrségen lopás miatt feljelenti, mire Mimi alibit igazol; Móricot pedig össze-vissza pofozzák. A szülők is eljönnek, kiderül a fiatalok csalafintasága, de boldog befejezésül a szülők mégis csak ráadják áldásukat a házasságra.

A becstelenek.

Carlo Moretti — — — — —	Fehér Gyula
Elisa, neje — — — — —	Halasi Mariska
De Fornarisné — — — — —	Károlyi Ibolyka
Sigismundi Peppino — — — — —	Vándory Géza
Orlandi Orlando — — — — —	Rónai Imre
Teréza — — — — —	Uti Gizella
Giovanni — — — — —	Madas István
Serafino — — — — —	Kormos Ferenc
Camilla — — — — —	Payer Margit
Eltorino — — — — —	Rónai Béluska.

Moretti Carlo a legboldogabb házas életet éli feleségével, Elzával, anélkül, hogy sejtelmé lenne arról, hogy a ház barátja Peppino Sigismundi, aki feleségével bűnös viszonyt folytat, fedezi a háztartás költségeit s hogy a jó módot ő is a barátjának tulajdoníthatja. Barátját, a gazdag Sigismundit meggyilkolják s a meggyilkolt iratainak rendezésével éppen Moretti Carlot bízzák meg. Az iratokból megtudja neje hűtlenségét és hogy a fényes életmódot fentarthassa, sikkasztásra vetemedik. Így ő, az ideális lelkiületű ember is beestelen lesz és öngyilkosságot követ el.

**Elismert legszebb uridivat újdonságok
ITA- ÉS BORSALINO KALAPOK**

FRANK TESTVÉREKNÉL
DEBRECZEN, Piac- és Szent-Anna-u. sarok.

Telefonszám 749.

Czigánybáró.

Zsupán Kálmán, gazdag bánati sertéskereskedő	Rónai Imre
Arzéna, leánya — — — — —	Borbély Lili
Mirabella, Arzéna guvernántja — — — —	H. Serfőzy Etel
Ottokár, Mirabella fia — — — — —	Kormos Ferencz
Gróf Cárneró, királyi biztos — — — — —	Kassay Károly
Czipra, vén cigányasszony — — — — —	Márkus Angéla
Szaffi, leánya — — — — —	Nagy Aranka
Barínkay Sándor, elzülött nemes — — — —	Sz. Nagy Imre
Gábor diák — — — — —	Váradai Márton
Pali — — — — —	Bombay Gusztáv
Józsi — — — — —	Juhai József
Ferkó — — — — —	Ajtai Károly
Mihály — — — — —	Sebessy László

A II. felvonásban „Toborzó” táncz, lejtik: Mucsy Anna, Zsolnay Manczi, Sziklai Valér, Szigeti Gyula, Dalnoky Károly, Horváth Viktor.

I. FELVONÁS. A fiatal cigánybáró hazajön külföldről és feleségül akarja venni Zsupán sertéskereskedő leányát. De ez megköveteli, hogy a veje báró legyen. A fiatal földesur erre a cigányok közé megy, akik kikiáltják vajdájuknak, bárójuknak. De Zsupánnak ez nem imponál. Így a cigánybáró elfogadja Saiffinak, a cigánylánynak szerelmét. Saffi anyja megjósolja, hogy egy sziklában megtalálja a rég elrejtett hadi kincseket.

II. FELVONÁS. A cigányasszony a kincsekhez vezeti őket s azokat meg is találja. Zsupán odajön az udvartartásával és érdeklődik a kincsek után. Ekkor megjelenik Gábor diák, aki hadsereget toboroz és a cigánybáró beáll.

III. FELVONÁS. Bécsbe jön haza a cigánybáró, mint diadalmas hős. A király visszaadja birtokát, bárói rangra emeli és ő feleségül veszi a cigányleányt.

HARISNYÁK, KESZTYÜK

óriási választékban rendkívül olcsón

**LANTOS
CSIPKEÁRUHÁZÁBAN
SAS-U. 4.**

Kölcsönsegélyző palota. 000 Telefon szám 12—50.

Czigányprimás.

Rác Pali — — — — —	Kassay Károly
Laczi, a fia — — — — —	Oláh Gyula
Sári) leányai — — — — —	Borbély Lili
Klári) — — — — —	
Juliska, a huga — — — — —	Márkus Angéla
Irinoy grófné — — — — —	H. Serfőzy Etel
Gaston, a fia — — — — —	Szalay Gyula
VII. Heribert király — — — — —	Rónai Imre
Musztari, udvarmester — — — — —	Madas István
Gadeau — — — — —	Vándori Géza
Fekete Péter, öreg cigány — — — — —	Bombay Gusztáv
Hersilia, táncosnő — — — — —	Mucsi Anna.

I. FELVONÁS. Rác Pali, a világhírű, öreg cigányprimás, csendesen éldegél Pesten, egy Soroksári-uti házban. A fia, Laci, már zeneakadémiába járó fiatalember, a leánya, Sári, eladó-lány, az unokahugát, Juliskát pedig ő maga akarja deres fejjel feleségül

venni. A fiát lenézi az öreg naturalista és a fiu, aki titokban szereti Juliskát, sértett önérzettel világga bujdosik. Ekkor érkezik meg a házhoz ez öreg barátja, Irinov Gaston gróf Párisból és hosszúra rábeszéléssel ráveszi Rácot, hogy menjen el hozzá Párisba muzsikálni egy ünnepeken.

II. FELVONÁS. Irinov Gaston gróf párisi palotájában folyik az ünnepség, amelyet inkognitóban egy király is megtisztel látogatásával. A házi zenekart Laci vezeti, aki bujdosásában ide került karmesternek. Az estély fénye Rác, de a hegedűjén elpattan a hur. A fia játszik helyette óriási sikerrel. Az öreg cigány pedig, mikor ő is játszani kezd, csnfosan megbukik.

III. FELVONÁS. Gaston nagyon szomorú, mert szereti Sárít, az anyja beleegyezését pedig nem remélheti. Laci is szomorú, mert Juliska az apjának a menyasszonya. A megoldást Rácznak és a grófnénak a találkozása hozza meg. Kiderül ugyanis, hogy 30 évvel ezelőtt a grófné és a cigányprimás igen forró kis flörtöt folytattak. A visszaemlékezések hatnak: a szerelem győzedelmeskedik és a fiatalok egymáséi lesznek.

VALÓDI édes, **paprika különlegességek**
nemes szegedi

óriási raktára

Lindenfeld J. Jenő

fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében
Pénzügyi palota. Telefon 79. szám.

Leányvásár.

Harrison Jack — — — — —	Madas István
Harrisonné — — — — —	H. Serfőzy Etel
Lucy, leányuk — — — — —	Nagy Aranka
Gróf Rottenberg — — — — —	Kassay Károly
Fritz, fia — — — — —	Kormos Ferenc
Miggles Tom — — — — —	Váradai Márton
Korcsmáros — — — — —	Rónai Imre
Hajóskapitány — — — — —	Vándori Gusztáv
Lelkész — — — — —	Ajtai Károly
Bessy, Lucy szobalánya — — — — —	Borbély Lili
Sam, szerezenc pincér — — — — —	Horváth Viktor
Bengaline — — — — —	R. Kun Gizella
Mister Dugoo — — — — —	Bombay Gusztáv
Mister Cruickwel — — — — —	Balla Sándor.

I. FELVONÁS. Harrison, san-franciskói milliomos képviselő Lucy leányával elmegy a kerületébe, Beggardale-be, ahol leányvásár ünnepe van. Ézen a napon adnak tul a farmerek leányaikon. A vásárnak van egy törvénye, amely szerint azt a leányt, aki mindenkit kikoszar, csufaságból férjhez adják a falu utolsó legényéhez. Harrison Lucy mindenkit kikoszar s ezért végrehajtják rajta a leányvásár törvényét. Harrisonék kétségbe vannak esve, Lucy könnyörg Tomnak, hogy legalább feléjük maradhasson még odahaza szüleinél. Tom pünkösztig el is engedi nejét.

II. FELVONÁS. Harrisonék és Rottenberg gróf, valamint a gróf apja egy yachton bolyognak a világban, hogy meneküljenek Tom elől. Epp pünköszt napja van. vagyis Tom jövetelének határnapja. Harrisonék azt hiszik, hogy megmenekültek, amikor kiderül, hogy a hajó egyik fűtője Tom Miggles. Harrison vesztegetéssel próbál vejétől megszabadulni, de Tom hajthatatlan, annál is inkább, mert Lucy, akinek nagyon imponál a vad és energikus cow-boy, már bevallotta neki szerelmét.

III. FELVONÁS. Lucy és Rottenberg gróf esküvőjének napja van, de mindenki szomorú. A legszomorubb azonban a fiatal vőlegény. Bánatának nem kisebb oka van, mint az, hogy két nap előtt megesküött már Lucy fiatal és szép komornájával. Lucy végül is Tom felesége lesz.

Beiratás előtt

Értesítjük a n. é. helybelli és vidéki közönséget, hogy téves azon híresztelés, hogy mi csakis nagyban árusítunk, mert vevőinknek **épen olyan olcsó gyári árban árusítunk kftésnyben**, mint nagyban. **Az őszi idényre már megérkeztek a friss**

posztó és gyapjuszövetek nagy választékban.

Női csőtűszövetekben is igen nagy raktárt tartunk, a legolcsóbb minőségűtől a legfinomabb angol szövetig. **Maradiékok feltűnő olcsó árakban.** Tisztelettel:

DOMÁN ÉS KURZ
PIAC-UTCA 49. SZÁM, a Főpostával szemben.

Beírás az állami reáliskolában.

Az állami reáliskolában szeptember 1., 2., és 3. napján lesz a beírás, naponként délelőtt 8—12-ig. A tanulók személyesen kötelesek jelentkezni. A beíráshoz iskolai bizonyítvány, új tanulóknak születési bizonyítvány is, továbbá 15-70 korona felvételi díj szükséges.

Debreczenben, 1913 augusztus 27.

Az állami reáliskola igazgatósága.

3063—1913. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak 1913. V. 575--3. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint a Kisbirtokosok Hitelszövetkezete részére debreczeni lakostól 498 korona tőke, ennek 1912. évi október hó. 11. napjától számítandó 8% kamatai és az eddig összesen 135 korona 26 fillér perköltség erejéig 1913. évi január hó 18-án biróilag lefoglalt és 1980 koronára becsült zongora, butorok és egyéb-ingóságok **1913. szeptember hó 11-én, délután 3 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben, Pic-utca 26—28. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi augusztus hó 9-én.

Oláh Géza, bir. kik.

DIANA FÜRDŐ

a vasuti indóházzal szemben

Üzletáthelyezés miatt

a raktáron levő összes cikkek, u. m. női felöltők, pongyolák, costumök és blusok, valamint lüszter és gummi köpenyek mélyen leszállított áron szerezhetők be

HALMÁGYI SÁMUEL

fő- és fiók üzletében, Piac-utca.

Apollo mozgószínház.

Igazgató : —

Szombatn, vasárnap és a következő napokon a mozik világszenzációja, a Quo vadis? minden rendes helyárakkal, hétköznap délutánjain a kedvezményes jegyek is érvényesek. — Telefonon 762. sz. alatt jegyek előjegyezhetők.

VIZGYÓGYINTÉZET

és Zander-féle svéd gyógygymnastika

Debreczen, Simonffy-u. 7

> Vezető orvos: DR. SZÁSZ ADOLF. <
RENDEL: D. e. 10—1-ig. D. u. 3—5-ig.

Gyógytényezők:

Vizgyógymódok. Szénsavas fürdők. Villamos fényfürdő. Villamozás (Faradikus, Galvanikus). Forró lég kezelés. Zander-féle gyógygymnastica. Svéd fejlesztő torna (gyermekeknek). Orvosi massage. Vibratios massage. Fangó (iszap) kezelés. ooooooooooooooooooooo

Rendelési órák: FÉRFIAKNAK: Délelőtt 6—10-ig. Délután 5—8-ig.

NŐKNEK: Délelőtt 10-től délután 5-ig.

Svéd fejlesztő torna gyermekeknek:
Délután 3—5-ig. ooooooooooooooooooooo

LUKÁCS VILMOS

és Testvére cementárúgyára

Debreczen, Hatvan-utca 5.
TELEFON 308. SZÁM.

árai a legolcsóbbak!!

Gyökeres tyukszemirtő Kárpáti-szesz köszvény szemölcsöt, tyukszemét kiváló hatással bir. Ára 1—2 K. és bőrkeményedést azonnal megszünteti. — Ára 70 fillér. ++++++ Alatus baromfivész elleni szer, csodás hatása. Ára 1—2—4 korona. ++++++

A fenti szerek egyedüli főraktára és készítője HARSÁNYI LAJOS gyógyszerháza a „Reménység“-hez Debreczen, Csapó-u.

Nem fáj a feje másnap ha

Littke pezsgőt iszik